

Izhaja vsaki četrtki ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija številka 7.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeiška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevev tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin, dvakrat 12 vin, trikrat 10 vin. Večkrat po pogodu.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Socijalno vprašanje

ali:

Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

IV.

Zlata žila velikega bogastva.

(Kapitalizem.)

Sleparsko oderuštvo pri zavarovalnicah. — Zavarovalnice za življenje, za ogenj in za druge nesreče imamo polno. Poslušajte, kako so gospodarile zavarovalnice za ogenj leta 1896.:

8 akcijskih zavarovalnic je prejelo od ljudi . . . . . 78,936.000 K

8 vzajemnih zavarovalnic je prejelo . . . . . 12,353.000 „

skupaj 91,289.000 K

Izplačale pa so pogorelcem 29,391.000 „

preostanek 61,898.000 K

L. j. to svoto so delničarji deloma zaslužili kot uradniki, deloma so jo spravili v žep kot dobiček. Pomislite, črez 61 milijonov v enem letu! Cela država ne more na leto prihraniti 6 milijonov, a zavarovalnice za ogenj so imele prebitka 61 milijonov. Lepo gospodarstvo!

Zavarovalnice za življenje so tako-le gospodarile l. 1896.:

10 akcijskih zavarovalnic je prejelo . . . . . 76,352.000 K

11 vzajemnih je prejelo . . . . . 26,044.000 „

skupaj 102,396.000 K

Zavarovanim ljudem pa so izplačali . . . . . 36,064.000 „

Bilo je torej dohodkov več

ko izdatkov . . . . . 66,332.000 K

Ali ni to lep zaslužek v enem letu?

Vsi c. kr. uradniki niso toliko prislužili v enem letu ko pečevica bogatašev!

V Trstu služe zavarovalnica „Assicurazioni generali“ (občna zavarovalnica), katera ima oddelek za življenje in za ogenj.

Zavarovalnica za življenje je

prijela od ljudi l. 1896 . . . . . 7,887.185 K

Izplačala je zavarovancem . . . . . 4,383.951 „

Imela je torej prebitka 3,503.234 K

LISTEK.

Dva dolarja.

Karol in France, študenta (dijaka) bogatih starišev, sprehajata se po polju in prideta do delavca, ki je kopal jarek; bos je stal v jarku, čevlje pa je pustil ob potu. Karol, še poreden in ošaben dečko, ki ni še znal, kakó grenko je včasih življenje, svetuje Francetu: „Veš kaj, skriva možu čevlje in glejva, kaj bo v zadregi začel!“ France pa, mladenič dobrega srca, ga posvari: „Ne smemo nadlegovati revežev! Ako pa hočeš uganko zastaviti možu, posnemaj zdaj mene!“ — In France vrže v prvi čevlji 1 dolar. Karol ga posnema in vrže v drugi čevlji 1 dolar.

Kmalu na to se je delavec obul, da bi šel delat drugam. Tu mu pride naproti hčerka, ki mu je prinesla kosilo pa tudi poročilo, da je bolni materi doma nekaj boljše. . . . . Ubogi težak začuti zdajci, da ga v noge nekaj tišči; sezuje si čevlje in izsuje iz njih 2 dolarja. Hvaležno pogleda proti nebu in reče: „Ljubi Bog

Zavarovalnice za ogenj je

prijela od ljudi . . . . . 8,307.924 K

Izplačala je zavarovancem . . . . . 2,823.192 „

Imela je torej prebitka 5,484.732 K

Skupaj prebitka 8,987.966 „

Tedaj 9 milijonov kron prebitka v enem samem opravljenem letu. Lepo gospodarstvo! Zares zlata žila!

C. kr. avstrijsko-ogerska banka je imela l. 1895. prebitka 23,009.324 kron, katere je razdelila uradnikom in delničarjem. — Druge banke so tudi zaslužile v letu 1895. okroglih 37,000.000 K!

Kreditne banke (39 jih je) so imele l. 1892. okoli 184,000.000 kron prebitka, v desetih letih pa okroglih 1366,000.000 kron! Ali ni to res zlata žila? — Vprašam vas pa tudi: Ali se ne poloti delavskega ljudstva obup, ko čita te grozne številke dobička, utrganega od njegovega krvavega zaslužka? Kako se naj delavsko ljudstvo vojskuje s takimi bogataši? Kako naj se sirota brani izkoriščanja, oderuštva in sleparstva?

Radi igranja za male zneske zaprejo vsako leto mnogo ljudi; na dunajski borzi (borza je trg, kjer prodajajo denar in igrajo z njim) so l. 1894. igrali 24,380,000.000 K denarja; ako bi hoteli te bogate igralce primeroma tako zapirati kakor male, ne bi bilo kmalu prostora v zaporih. Toda veliko sleparstvo je še spoštovano za podjetnost in pogumnost! Kakor pri nas v Avstriji, tako je tudi drugod in še mnogo slabše. Čelega sveta delavsko ljudstvo je žrtva obrestovanja in oderuštva.

Česar bogataši ne dosežejo s posojili, to skušajo s sleparskimi podjetji, za katere izvabijo ljudem posojila. N. pr. bogataši raztrobijo v svet po časopisih: Zidamo železnico, katera bo nesla gotovih 10 odst. Ljudje naglo vložijo denar in odnesejo papirje. Ali glej! Papirjev takoj ni, kupil je vse bogataš N.; on pa je prodaja, a ne več po 100 gl., ampak po 110—150 gl. Časopisi — plačani od bogatašev — hvaležijo one papirje ali delnice, da so res vredne 150 gl., ker bodo nesle 10 odst. in še več. Ljudje kupijo, plačajo, shranijo. Ko je železnica dozidana, ne nese

je nam postal pomoč po dobrih ljudeh, kakor sem ga zjutraj prosil. . . . . Pojdi — reče hčerki in ji dá denar — pojdi v mesto in kupi za bolno mater jedi in pijače. Ti, še nedolžno dete, ne pozabi po poti zmoliti „Očenaš“ za naše dobrotnike.“

Študenta gresta zamišljeno dalje; bila sta v srce ganena. Karol pravi naposled: „Nikdar v življenju mi denar še ni napravil tolikega veselja, kot oni dolar, ki sem ga vrgel v čevlji-puščico.“

Originalen župnik.

Peter, veliki vojvoda Oldenburški je vsako leto obiskal kos svoje dežele. Nekoč pride tudi v Lastrup, kjer ga veličastno vsprejmejo. Župnik dr. Wulf mu podari lep šopek cvetice govoreč besede: „ . . . . In ko se Vaše Veličanstvo vrne zopet v svojo stolico, ter Nj. Visokost Vaša soproga in naša ljubljena deželna mati popraša: Peter, od kod imaš te lepe cvetice? — tedaj naj Vaše Veličanstvo blagovolji odgovoriti ljubljeni naši deželni gospej: „Da, Elizabeta, bil sem v La-

strupu, in župnik mi je podaril te cvetice, da jih tebi izročim.“ — Vidno ganen zapovē deželni knez, da se cvetice takoj odpošljejo v Oldenburg. . . . .

Čez nekaj let zbolí župnik dr. Wulf; knez Peter pa vsak dan telegrafično popraša, kako mu gre? Čeprav protestant, znal je veliki vojvoda Peter vendar ceniti domoljubno delovanje katoliškega župnika, ki je bil 26 let zvest pastir svoji občini ter je že prej 25 let deloval za blagor ljudstva kot profesor in kot ustanovitelj prve bolnišnice na Oldenburškem.

Čez nekaj let zbolí župnik dr. Wulf; knez Peter pa vsak dan telegrafično popraša, kako mu gre? Čeprav protestant, znal je veliki vojvoda Peter vendar ceniti domoljubno delovanje katoliškega župnika, ki je bil 26 let zvest pastir svoji občini ter je že prej 25 let deloval za blagor ljudstva kot profesor in kot ustanovitelj prve bolnišnice na Oldenburškem.

Dopolnilne volitve za dež. zbor.

Ali pojdemo volit?

Volitve zahtevajo truda in požrtvalnosti. Toda to nas ne sme plašiti! Imejmo pred očmi besede avstrijskih škofov, ki pravijo v skupnem pastirskem listu, ki so ga izdali meseca novembra l. l.: „Opominjamo vse, ki imajo volilno pravico, da so strogo in v vesti dolžni v poedine zastope vsikdar voliti može, ki so voljni v krščanskem zmi-

slu vplivati na postavodajstvo in na socijalno življenje.“

Volilci! Stopite pogumno na volišče za katoliško-narodno stranko! Potem bomo imeli mir 6 let.

Volitve volilnih mož na Krasu.

V pondeljek so volile občine: Sežana, Naklo in Rodik; v torek: Gabrovica, Kobljaglava, Nabrežina, Slivno in Sempolaj; v čeraj: Avber, Dutovlje, Komen, Škrbina in Tomaj; danes volijo: Brje, Pliskovica, Veliki Repen, Veliki Dol in Zgonik; jutri: Kopriva, Selo, Skopo, Štanjel in Vojsčica; v soboto: Brestovica, Mavhinje, Povir in Štorje; prihodnji pondeljke: Gorjansko, Lokva in Temnica.

Volilna agitacija na Bovškem pa učitelji.

Vsi so na nogah! Kdo pa, vprašas? I, kdo? Naši „naprednjaki“! Volitve so tu, nove volitve! Tudi, če nam ni bil „Primorski list“ tega naznanil, bi bili zvedeli, saj jih je treba le pogledati nosilce „napredka“, in vemo, da smo v dobi volitev. Vsi so na delu, ako se le komu ponudi prilika, da dobi v pest ubozeza kmeta-volilca. Da učitelji niso zadnji, to se razume! Priložnosti sicer nimajo toliko za agitacijo, kakor pri volitvah v trgih, pa tu in tam se vendar kaj dobi.

Minuli teden je bilo. Kako so obdelovali v znani krmi župana iz bližnje vasi, da se pusti komandirati domačemu nuncu. In odprli so usta in rekli unisono krilate besede: „Farji naj grede v cerkev. Oni naj vas poslušajo, se po vas ravnajo, saj jih vi redite!“

Mi pa pravimo. „Učitelji v šolo, tam je njih posel!“ Tega mnenja je tudi deželni šolski svet, v dokaz nam je njegov odlok, ki prepoveduje utikati se učiteljem v politične prepire. Kakor vidimo, pa oni rajši čitajo „Sočo“, kakor odloke svojih predstojnikov. Prosim gospode, to vzemite na znanje. Prihodnjič kaj več. N. N.

Oskar Gabršček.

Volilci včasih zelo nemodro ravnajo, ker preveč obkladajo kako osebo

je visela na steni. . . . . Mož mora pa zopet doma; vrnivši se domov najde ženo vso srečno, ki mu vesela pravi: „Ah, ljubi mož, poglej v tvoji odsotnosti sem naredila izvrstno kupčijo: prodala sem tvojo podobno za 4500 kron! Dobičak: 1500 kron!“

Junaški občudovatelj podob pa je menil — da ga zadene mrtvoud. . . . .

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Znani pridgar o. Abel je v pridgi povedal sledečo resnično dogodnico. Pred kratkim sem obiskal nekega zdravnika in profesorja v bolnišnici v Brnu. G. profesor je bil ravno v operacijski sobi, kjer je imel rezati bolnika, ki je imel raka na jeziku. G. profesor reče ubogemu bolniku: „Ako imate še kaj povedati, le hitro izgovorite, ker to bodo vaše zadnje besede. Po operaciji boste za vselej mutast“. Na te besede se ubogi bolnik zravna in glasno zakliče: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Vsi navzoči in tudi profesorji zdravilstva so bili pri tem prizoru do solz ginini.

Kaj naredi laž?

Neki občudovatelj lepih slik ukupi za 15.000 kron Delacroix-ovo „Nevesto iz Abida“, čudovito lepo sliko; nesoč jo domov, govori sam s seboj: „15.000! — to bo grozen spektakel, ko izve to moja žena. . . . Pa — povem le pol — da, 7000 bo že šlo. . . . No, lahko porečem 4000. . . .“ Dospevši na dom reče pogumno: „3000 kron!“ — Gospa se sicer nakremži, a se naposled udá; in podoba

s častmi. — Konečno naj bo ta ali oni še tako sposoben in marljiv, vendar naredil bo k večjemu za dva. Vzemimo n. pr. Oskarja Gabršček-a v Tominu. Ta je bil ob svojem času deželni poslanec, zdaj je še državni poslanec, župan velike toliminske občine, načelnik cestnega odbora, ud ožjega okrajnega šolskega sveta, ud komisije za osebno dohodarino, zastopnik pri c. kr. kmetijski družbi in načelnik posojilnice. Poleg vsega tega ima krčmo, trgovino z lesom, mlin, žago in opekarnico. Že uprava samo lastnega premoženja potrebuje ne le enega, pač pa več celih mož.

Pripetilo se je lansko leto, da bi moral O. Gab. prisostvovati pri petih sejah. Po našem mnenju bi se moralo to odpraviti čim prej, ker drugače utegnejo dotični možje zlorabljeni različno zastopstvo. Delo je treba razdeliti na posamezne osebe. Le tako je upanje, da bomo imeli vsi dobiček od samopravnih zastopov, ne le eden sam. Pri vsaki volitvi imejmo vsi to pred očmi.

"Slogin" odbor.

"Slogin" odbor ima danes pop. ob 2 sejo. Imena kandidatov za deželni zbor objavimo v prihodnji številki.

Že danes povemo, da so se naši somišljeniki na Tominskem v obilnem številu izrekli za

dr. Jos. viteza Tonklja.

Upamo, da se konečno vsi zanj zedinijo. Prosimo tedaj rojake na Tolminskem, naj grejo vsi složno v volilni boj. Zmaga mora biti naša!

Prošnja.

Volitve po občinah so že začele. Prosimo somišljenike, naj nam takoj naznanijo izid prvotnih volitev. To naj se zgodi tudi, če je izid neugoden.

Politične in cerkvene vesti.

Avstrijski državni zbor. Seja dne 19. t. m. — Zbornica je nadaljevala razpravo o bosenskih železnicah ter jo tudi dovršila, kakor je vlada predlagala.

Zbornica je izvolila odsek 37 poslancev, ki naj preišče tržaške razmere in vladne navedbe v Trstu. V ta odsek so izvoljeni od slovenskih poslancev dr. Šusteršič, dr. Gregorčič in vitez Berks, od hrvatskih Spinčič.

Seja dne 20. t. m. — Na dnevnem redu je bilo drugo branje državnega proračuna za l. 1902. Govorili so razni poslanci. Surovih nastopov med poslanci ni manjkalo tudi v tej seji.

Seja dne 21. t. m. — Zbornica je nadaljevala glavno razpravo o proračunu. Istorski poslanec Bartoli je zopet skušal dokazati, da so Italijani jagajeta, a Slovani požrešni volkovi, ki bi radi zatli italijanski rod v Avstriji.

Seja dne 24. in 25. t. m. — Glavna razprava o proračunu se je nadaljevala mirno in je upanje, da se po dolgem času zopet enkrat reši državni proračun v poslanski zbornici.

Vinska klavzula. — Štajerski slovenski poslanec Žičkar je vložil s svojimi tovariši v seji državnega zbora dne 20. t. m. na skupno ministerstvo sledečo interpelacijo: Ali je res, da se trgovinska pogodba z Italijo podaljša za eno leto, s čimer bi bila podaljšana tudi za Avstrijo škodljiva vinska klavzula.

Veliki nemiri na Španskem. — Po celi Španiji so bili v zadnjem času veliki nemiri. Kri je tekla v nekaterih krajih v potokih. Ti nemiri so se pričeli s štrajkom kovinskih delavcev, ki so zahtevali deveturni delavnik. Dva in pol meseca je trajal štrajk, ne da bi bilo prišlo do sporazumljenja. Na to se jim je pridružilo vse špansko delavstvo in pričela se je prava revolucija po celi deželi. Razume se, da so hujskali razni anarhisti. Glavno gnezdo anarhistov je mesto Barcelona.

Dijaški nemiri v Rusiji so čedalje bolj resni. Vlada je morala zapreti univerze v Petrogradu, Kijevu in Har-kovu. Na stotine dijakov in delavcev je v ječah. Vsi ti nemiri izvirajo iz tega, ker je cerkev izobčila pisatelja grofa Tolstega. Mlečnozobi "burši" bi radi užugali.

Novice.

Občni zbor delavskega društva. — Seslo se je okolo 100 udov. Predsed-

nik dr. J. Pavlica je podal kratko poročilo o društvenem delovanju l. 1901. Društvo je mnogo storilo za popis slov. ljudstva v Gorici, za domovinsko pravico udov in neudov; obhajalo je sv. leto slovesno na Sv. Gori, imelo več poučljivih shodov v mestu in na deželi, razdelilo je obilo podpore potrebnim. Če se pomisli, kako malo je pri nas delavcev, ki bi hoteli ali mogli pomagati, smemo biti zadovoljni s tem, kar smo storili.

Računi za l. 1901.

Dohodki:

1. Pristopnine	K 17.—
2. Prispevki delavcev	2.079:46
3. Delavski vinar	23:49
4. Narasle obresti	19:81
5. Razni dohodki	314:79
Skupaj	K 2:464:55

Stroški:

1. Podpore udom	K 2:336:20
2. Nagrade	165:91
3. Za inventar in soho	235:86
4. Razni	113:32
Skupaj	K 2:851:29

Bilanca (premoženje) kaže: V denarju: 482 K 38 v., v blagu pa 450 K. brez dolgov. Občni zbor je račune soglasno zahvalil in sklenil: 1. Naznanila v "Primorskem Listu" so veljavna in vežejo vse ude brez vsakega družnega naznanila, 2. Odbor sme zdravniku odpovedati, če se mu bo zdelo potrebno, 3. Pobiravci niso dolžni opominati zastran vplačil, vsak ud naj sam stori svojo dolžnost, 4. Kdor 3 mesece zastane, izgubi pravico do podpore, 5. Udje so še le tedaj res sprejeti, ko jih odbor sprejme.

Predsednik zagotavlja, da kakor do zdaj se bo tudi za naprej vporabljal ves denar, katerega zložijo delavci, edino le za podporo, druge troške bodo pokrivali podporni udje. Če bodo torej delavci vestni, bomo izhajali. Piporoča torej vestnost.

Druga točka je bila: volitev. Izvoljeni so bili soglasno v odbor: Blažica Franc, Bernik Matevž, Lovišček Janez, Leban Janez, Kogoj Janez (Podgora), Orel Ivan, Besednjak Miha, Dugar Luka, dr. J. Pavlica, Jos. Ličen; za namestnike: Rojic Ivan, Bajt Ivan, Pičulin Andrej, Mihelj Jože, Zidarič Karl, dr. Fr. Oblak; za pregledovavce računov: Dermastia Ivan, dr. A. Pavlica, dr. Fr. Oblak.

Predsednik je k sklepu obljubil kmalu drugo zborovanje s poučnimi govori zlasti o tržaških in drugih podobnih dogodkih.

Na predlog Fr. Blažice je občni zbor navdušeno zaklical "živio" Leonu XIII., ki obhaja letos petindvajsetletnico svoje najvišje apostolske službe.

Pozor! V nedeljo, dne 2. marca, ob 3^{1/2} pop. ima odbor sejo v društveni sobi. Odborniki naj pridejo tje hitro po blagoslovu, kateri se začne (v cerkvi sv. Ignacija) ob 2^{1/2}.

Občni zbor "Centralne posojilnice" bo v četrtek dne 6. marca 1902 ob 11. zjutraj. Opozorjamo na oglas na zadnji strani.

Romanje v Rim. — Kdor se želi udeležiti romanja, mora naznaniti do 15. marca č. g. J. Ličanu, kn.-nadškofijskemu kaplanu v Gorici. Ako se jih oglasi 450, pojde z Goriškega poseben vlak dne 14. aprila.

Za III. razred se bo plačalo 29 K, za II. razred 50 K. Vpisnina znaša za III. razr. 1 K, za II. razr. 2 K.

Nova kapela v nadškofijski rezidenci. — Njega Eminenca je minuli teden blagoslovil novo kapelo in posvetil novi altar v svoji rezidenci. Stavbni načrt za to kapelo je izdelal stavbar Teifinger iz Linca, slike je napravil slikar Franc Atorner z Dunaja, okrasje pa g. Delneri.

Promocija. — Jutri dne 28. t. m. bode na dunajski univerzi promoviran naš rojak doma iz Solkana, g. Josip Srebrnič, suplent na tuk. gimnaziji, doktorjem modroslovja. 22. t. m. je bil na politehniku na Dunaju promoviran naš rojak in slavnoznani arhitekt gospod Maks Fabiani doktorjem tehnike.

Osebna vest. — Kraljeva srbska akademija znanosti v Belemgradu je velezaslužnega slovenskega zgodovinarja g. prof. Simona Rutarja imenovala dopisujočim članom.

Upokojena sta za stalno gg. nadučitelj Ferdinand Vodopivec v Mirnu in Anton Kacafura v Šmartnem.

Katoliško društvo slov. učitelje na Primorskem je imelo svoje redno zborovanje dne 16. t. m.

Preč. g. predsednica je nadaljevala svoje predavanje o Solji Barotovi, utemeljiteljici reda presv. srca Jezusovega ter je prispela do one dobe, ko je ista postala vrhovna prednica vseh zavodov tega reda.

G. društvence so zapele lepo pesem "Ave maris stella".

Na to je prečital g. dr. J. Pavlica letošnji pastirski list ter povdarjal blagodejni vpliv dobre vzgoje na mladino.

G. Jelka Mercinova je pozdravila s prisrčnimi besedami jedva okrepanega g. dr. J. Pavlico in g. društvenice so zapele še zbor "Morska tihoča".

Prihodnje zborovanje bode dne 16. marca ob 10. uri zjutraj.

L. Koršič, tajnica.

† **Hilarij Plahuta**, veleposestnik v Gorici pri Leonih, je umrl previden s sv. sakramenti v petek dne 21. t. m. ob 10. uri zvečer. Pogreb je bil v nedeljo. Žaljujoči družini naše iskreno sožalje, duši pokojnikovi pa večni mir!

V Renčah je umrl v soboto gosp. Ivan Pahor, veleposestnik, v 76. letu starosti. N. p. v m.!

Napredek v trgovini. — Tvrdka I. Drufovka je ustanovila v Raštelu v prostorih prejšnje tvrdke Bisiakove svojo podružnico.

Ob tej priložnosti, ki pomeni lep napredek za našo trgovino v mestu, priporočamo to tvrdko najtopleje svojim rojakom, ker je po svoji solidnosti ne glede na narodnost vsekakor pred vsakim enakim podjetjem priporočila vredna.

Za "Alozijevščice" — Preč. g. Ign. Leban 20 K, sl. "Hranilnica in posojilnica" v Cerknem 20 K, č. g. Josip Štrancar 20 K (ta znesek je bil objavljen že v št. 7. pod N. N.) — Bog stotero povrnin vzbudi mnogo posnemalcev!

Stolna cerkev v Gorici okradena. — V petek od polдне do 2. pop. je neznan tat odprl skrinjico, kjer se nabira za kruh sv. Antona, pobral denar okolu 100 K in potem še okradel razno zlatenino in krasje na altarju M. B. v vrednosti okolu 100 K. Ko je opoludne cerkvenik cerkev zaklepal, se je tat bržkone skrivil v spovednico, ko je pa ob 2. uri pop. cerkev zopet odklenil, jo je srečno popihal. Pravi, da je ravno tisti, ki je svoj čas okradel cerkev na Kostanjevici.

Z veseljem preklicujemo. — V predzadnji številki smo pisali, da se je g. Karol Poche, ki je bil v prejšnjih časih uradnik v podgorski papirnici, ustrelil v Gradcu. Kakor se nam poroča, je bila to le prazna govornica. G. Karol Poche se ni ustrelil. Obžalujemo, da se nas je krivo obvestilo.

Irredenta in anarhizem v Trstu. — Na shodu katoliškega političnega društva na Dunaju se je, kakor sploh na vseh najnovjših zborovanjih, govorilo tudi o štrajku in nemirih v Trstu ter o vzrokih zadnjih dogodkov. Govoril je občinski svetnik dr. Porzer. Rekel je: "Dva momenta prideta pri raziskovanju vzrokov o nemirih posebno v poštev, namreč socialno-demokratsko ali bolje anarhističko gibanje in pa irredenta. Poslednja je čakala samo ugodne prilike, da bi Avstrijo dovedla v stisko in bi potem v kalnem ribarila. Sploh pa v Trstu in v Primorju ne bo boljše, če se ne uvede temeljito nov zistem. Merodajni krogi se morajo pred vsem javno postaviti na avstrijsko stališče".

Dunajska "Reichswehr" piše, da je bilo povodom zadnjih dogodkov v Trstu kakih 90 anarhistov iz Milana.

Ministerski predsednik dr. Körber je rekel dne 21. t. m. pri zborovanju odseka za preiskavo tržaških nemirov o anarhistih v Trstu tako-le: "Kar se tiče anarhistov je bilo v neki tržaški gostilni zasačenih več oseb, ki so na sumu anarhizma in so to svoje mišljenje že pokazali. Kot anarhista sta znana Josip Rovigo in Josip Bronzi iz Italije.

Praška "Politik" piše, da so pri zadnjih nemirih v Trstu razni anarhistični in irredentistični vplivi posegli vmes. "V množicah so se kar hkratu pojavile tudi črne zastave — znaki irredentizma".

Italijanski poslanec Barzilaj je imel zadnje dni v Rimu

shod, na katerem je rekel, da tržaških dogodkov ni povzročilo delavsko vprašanje, marveč nezadovoljnost Italijanov zaradi trdovratnosti avstrijske vlade, ker ista po vsej sili hoče poslovaniti primorske še pod njenim gospodstvom se nahajajoče pokrajine.

Društvo sv. Nikolaja v Trstu je kupilo svojo hišo z vrtom v Rocolu za 50.000 kron. Glavno zaslugu za to važno pridobitev ima gospa Skrinjar in tržaška slov. posojilnica. Slava!

Iz Lokovca. — C. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu ustanovilo je pri nas dne 15. febr. t. l. poštno nabiralnico z vsakdanjim poštnim selom (izvzemši nedelje) na poštni urad v Čepovan. Vse te pošte prevzel je v oskrbovanje tukajšnji posestnik Josip Winkler. — Prav hvaležni smo c. kr. poštnemu ravnateljstvu, da nam je tako hitro in brez posebnih sitnostij uslišalo našo prošnjo. — Do sedaj smo imeli le trikratno poštno zvezo s Čepovanom, kateri posel je opravljal občinski obhodnik, seveda na stroške občine in tistih, kateri so pošiljalte dobivali. S to uslugu c. kr. pošt. ravn. pa je občina teh stroškov prosta.

Veseli bi nas in prav iz srca želimo, da bi tudi sedaj nameravana skladovna cesta Grgar-Bate-Čepovan oziroma Čepovan-Kanal čimpreje se začela graditi. Skladovne ceste smo v resnici potrebni. — V kanalski dolini bodo imeli kmalu tri: 2 skladovni in železno cesto. In pri nas nobene! Le kaka z debelim kamenjem obložena steza služi kot zveza z sosednjo občino. Po ruski Sibiriji že teče železnica in tam menda prebivajo pregnanci, — razni politični grešniki; pri nas pa po mnogih krajih še ceste ne — res žalostno, pa resnično! X.

Občinske volitve v Trnovem pri Kobaridu. — Dne 6. t. m. smo imeli občinske volitve. Naši naprednjaki so si šli pomoči iskat v Kobarid. Iz Kobarida je prišel Urbančič, po domače kotlar in še par drugih naprednih junakov, ki morajo svoj nos pri vsaki volitvi vmes vtikati. Naprednjaki so pretili našemu č. g. vikarju, da mu bodo vse kosti zlomili. Čitatelji naj iz tega razvidijo, kako suroveži so ti ljudje. Vprašamo g. Longina Blejša, ki sanjari po županskem stolcu, kako hoče druge vladati, ko še sam sebe ne more? Trnovci.

Iz Brd — Tu se širi govornica, da se je nek zelo "napreden" učitelj in intimen prijatelj Gabrščekov nad šolskimi otroci hudo pregrešil...

Koliko je na tem resnice, pokaže bodočnost. Čujemo, da je bil te dni tu nadzornik Finžger... Dotičnik pa še vedno poučuje nedolžne otroke...

Prisega protestantskih učiteljev. — Meklenburško je dežela protestantska. Morda bo koga zanimalo, ako navedemo, kako morajo prisegati protestantski učitelji v tej deželi. Prisega se glasi: "Prisegem pri Bogu vsemogočnem in vsevednem, da bom vedno udan Njegovi Kraljevi Visokosti, nadvojvodi in vedno poslušen ukazom in družbenim predpisom; posebno pa pojdem na roko svojemu pastору (protestantskemu župniku) z vso radovoljnostjo in spoštovanjem. Izročeno mi službo cerkvenika in učitelja spolnoval bom najvestneje".

Kaj porečejo k temu naši "napredni" učitelji, ki očitajo katoliški cerkvi take reči. Ali je tudi na Meklenburškem kriva kat. duhovščina?

Iz Povirja nam pišejo: K nam zahaja vsak teden več umazanih "Primorcev". Povirski sluga jih prinaša do nadučitelja naprednjaka, brata Gabrščekovega. Ljudje poprašujejo: Ali ni vode v Gorici, da bi jih nekoliko omili in ne tako umazanih po svetu razpošiljali?

Na Grahovem bo volitev hitro po nedelji. Pa tega še sedaj niso razglasili. Ali se res neke vrste ljudje bojujejo, da bi naši možje prehitro izvedeli, kedaj da bo volilni boj? Liberalčki, kako ste smešni! Naši možje so pripravljani. Kakor Izraelci, ko so imeli oditi iz Egipta, stoje prepani in težko čakajo, da zapoje bojni rog. Razglasite v mraku, da bo volitev o polnoči, pa boste videli, da pride naših mož ko listja in trave. Mnogo več jih je kot zadnjič; še bolj vedo, za kaj se gre; pogum jim je vzrastel. — Zato pa znajte, liberalci, kar vas je od sv. Jurija na Kneži do sv. Miklavža Podbrdom, kar vas je "prepričan" in kar "nafarban" in kar kupljenih in kar zastoj: vaših zmag je konec, a začetek naših. Krščansko ljud-

stvo vstaja, zato pa liberalci — v kot!

Komu so bukve vzeli? — Tolminski Vrtovec je prerokoval, „da bodo farjem bukve vzeli“. — Pa jih še niso. Pač pa so bukve vzeli:

1. Učitelju Vrtovcu — abecednik ali „plajtentof“. Ker je preveč pridigal okolo, ga je menda res le vrat boleti; zato so ga deli v penzijo.

2. Tolminskemu Modriju nuziste bukvice, v katere je pisal, koliko mu je neslo, ko je bil deželni poslanec, in kolikokrat ni prišel k sejam. — Ima pa mož še bukvice, v katere piše, kako se mu godi na Dunaju v Tavčerjevi družbi. Kedaj mu vzamejo te bukvice?

3. Grahovskemu poštarju in županu itd. poštna bukve in poštna ključa. To je bilo takrat, ko poštini komisar iz Trsta ni prišel sam, ampak s seboj pripeljal ekspeditorico. Pravijo, da je moral Golja poleg poštnih bukev in ključev še naštetih 100 svitlih kronic. — Kedaj mu vzamejo še županske ključa in občinske bukve?

Pijančki okoli „Soče“ so začeli „študirati“! V št. 23. poročajo, da se nahaja na indeksu (t. j. v znanju pre-povedanih knjig) celo od sedanjega papeža sestavljen spis: „O presveti krvi device Marije, katero je papež opisal še kot škof v Peruziji“.

Na to odgovarjamo: Omenjeni spis ni spisal sedanji papež, ampak neki Carlo Paoletti. V indeksu berejo lahko pijančki ob treznih urah njegovo ime! Boljše „študirajte“!

Iz Kala, dne 24. feb. — Od kar je prišel dr. Tuma nas obiskat in nam oznanjevat naprednjaški evangelij, od takrat v resnici napredujemo — v plesu, pijančevanju in surovostih. Na „debelenco“ je bilo pri Bratužu na šoli 5 godcev, pri Krlinu pa 2. Krème so bile gotovo do 1 ure odprte. Kje je policijska ura? Županstvo, kako skrbiš? Dekleta so prišla domu nekaj pred jutrom!!! Nikdo nič ne reče! Čast takim — dekletom, ki se kakor mokre cunje ponujajo po pivnicah! Kako pravi pesem?

Ko žene bi kedaj iskal,
Na Kalsko snubit bi postal,
A če je ne dobodem tam,
Nikamor bi ne šel drugam.
O blaženi kalanski svet
Dekleta imaš ko cvet!!!

Kalan.

Učitelj Vuga v Vel. Žabljah. — Vprašamo vas g. učitelj: Je-li opravičen vaš petindvajsetdnevništrajk pri orgljanju, ko vam je č. g. vikar prepovedal igranje polk in drugih nedostojnih melodij? Niste ga li porabili v to, da podtikate krivdo č. g. vikarju rekoč: Nunc je to zakrivil? Da! komur je mir in blagor občine pri srcu, njemu pač ni težko soditi, ali ste s poukom mladine občini več koristili, ali z vašim pretiranim obnašanjem več škodovali. Dalje! Imate li g. učitelj pravico in povod, da govorite občinstvu zoper cerkvenika in cerkvene ključarje? Cerkvnik je ves čas svojega življenja, ključarja pa 20 let pri istih opravilih in jim nihče v tej zadevi pre-greškov najti ne more. Vi pa, včeraj k nam došli provizorični učitelj, ki ste kakor pravi pesem: „Danes tukaj, jutri tam“, a vi se drznete govoriti proti ljudstvu: Proč z njimi, proč s takimi pomijami?! Kdo bolj zasluži to častno ime, vi, ali omenjeni trije?

Udje kovačnice, kateri na čelu stoji naš „učitelj“, katero je pa strast moralno oslepila, spravili so se v „Soči“ in „Primorcu“ na našega občnega spošto-vanega dušnega pastirja na način, po katerem se razvidi, da jim je toplomer morale in omike padel pod ničlo. Da obžalovanja vredni č. g. kovačnice, pomilovanja vredni učitelj Vuga, kot pred-sednik družbe, ki take reči po časopisih pisari!

Vprašam Vas, prečedna družba: Je-li dosedaj naš preč. g. vikar prekoračil meje v cerkvi, kar bi dalo povod Vašej nesramnej pisarji? Odgovorite, prosim! Zopet: Kedaj je dotični gosp. ljudstvo s krivnice strašil? In pa oni klic gospo-darskemu svetu, naj mu prepereži govorjenje v cerkvi, je li umesten? Ima li občinski urad kaj opraviti v cerkvi? In kar je največ glede pridig? Pač smešno! Da, pajčevina, s katero je, kakor pišete, cerkev okrašena, ste vi, kadar ste notri, ta danes dovolj!

Novi zvonovi v Avčah. — Za božične praznike so pripeljali čili konjiči Avče po novem mostu lepo ovenčane

nove zvonove: Sv. Martina, sv. Kvirina, sv. Karla. Ljudstvo je bilo jako radostno in veselo. Vse je pomagalo, da bi se zvonovi čim preje obesili. G. Klančič iz Podgore je kot monter vestno rešil svojo nalogo. Zvonovi so vglaheni v melodiji 1—2—3 in sicer v fis-gis-ais. Glasovi so lepo doneči, slovesni, praznični. Škoda, da se ni vzelo vsaj Es ali D za veliki zvon, vsaj radi tega, da bi se zvonovi vjemali z drugimi v okolici, n. pr. v Ročinju in v Levpi. A skupno zvonjenje je le vendar lepo, blagdoneče. Ljudstvu dopade melodija (škala) in ne harmonija. Kadar v Avčah in v Ročinju zvoni poldne, se zvonova krasno vjemata: Ročinjski D in Avški fis v veliki terciji. Podpisani opazovalec mora tudi opom-niti, da so ti zvonovi (Polli-ja) jako pravilno vlti. Ni slišati one tuleče kvinte, kakor imajo tenki Broilli-jevi zvonovi. Tu slišimo v zvonu, da je krilo pravilno debelo in da se oglašajo in zedinjajo vsi postranski glasovi (Nebentöne, Aliquotöne) praviloma v zgornji mali terci (ozizoma decini) dotičnega zvona. Po tem pravilu vlivajo zvonove tudi slavni zvonarji: P. Hilzer, Samassa i. dr. Potemtakem se ti zdi n. pr. pri donečem zvonu Fis, kakor da bi slišal vdarce fis—a, fis—a, fis—a. Pri nekterih zvonovih po svetu pa slišiš skoro le ali kvotne tenke glasove, ki skoro „sneđó“ temeljni glas, kterega bi moral zvon dajati, z eno besedo: Zvo-novi v Avčah so zadosti glasni, pravilno vlti in zadosti veliki za občino, ki je vsa blizu cerkve. Občani naj pazijo na zvonove, da se ne bo nepravilno prit-kovalo, ker zvon je namenjen le za kembeljnovne udarce.

Opazovalec.

Št. Ferjan, 25. februarja 1902. Kakor znano, umrl je 26. t. m. tukajšnji gospod nadučitelj Filip Jakob Komavli. Kako je bil v občni spoštovan, pokazal je pogreb blagega ranjkega 18. t. m. — Vdeležilo se je 7 duhovnov žalostnega spredova, pa tudi obilna druga odlična in svetna gospoda; visokorodni gospod grof Attenis, glavar okrajni, gospod Franc Finžgar, okrajni nadzornik sedanji, ces. kraljevi svetnik Vodopivec mnogozaslужni, je bil navzoč pri tej slovesnosti pogrebni tužni; mnogoter gospod učitelj in učiteljice gospodične, pa tudi drugi gospodje in gospé odlične. Tudi Št. Ferjansko staršinstvo polnoštevilno in domačega in vnanjega občinstva prav obilno. Z zastavo tudi društvo katoliško-bralno, spre-milo je njega predsednika do groba žalno. Kakor ob nedeljah se je bila cerkev napolnila, ko se je tam mrtvaška slovesnost vsrila. Tudi Št. Ferjanski pevci so k pogrebu prihitali, za slovo so mu znano „Slovo“ pred šolo zapeli, v cerkvi so se pri „Requiem“ žalostno mogočno glasili, slednjič z „Nad zvezdami“ in „Tiho jamico“ od sopevca posloveli. — Gospod Jakob! Vsi smo se od Tvojih ostankov težko ločili, ko smo jih materi zemlji izročili. Nikoli pa nikoli Te ne bomo pozabili, če tudi ne bomo več gledali obraz Tvoj mili. Spominjali se bomo Tvojih vrlin vedno, krščansko tudi mi bomo živeli redno, da se kdaj vidimo unkray groba veseli, kjer bomo neraz-druženo večno živeli.

Bralno društvo „Lipa“ v Bi-ljani bode imelo v nedeljo 2. marca v svojih prostorih ob 5. uri pop. svoj redni občni zbor. Dnevni red po pravilih.

Razpis natečaja. — Razpisujejo se na Primorskem tri mesta pot. poljed. učiteljev. Za jedno teh mest določen je italijanski, za drugi dve slovenski, ozi-roma hrvatski učni jezik.

Poljedelski potovalni učitelji dobi-vajo letnino 1800 kron in stalni potni pavšal 1000 kron, kateri prejemki se izplačujejo naprej v mesečnih obrokih.

Po preteku vsakih štirih let popol-noma poveljnega službovanja, poviša se gornja letnina in sicer za štiri štiriletja po 450 kron.

Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo v Ljubljani naznanja: Vslad sklepa XIX. javnega shoda dué 7. julija 1896. razpisuje se 10 premij po 20 ali po 40 K za uspešno pogozdovanje go-ličav kmečkega posestva pod sedečimi pogoji: 1. Pogozdovanje mora biti leta 1901 ali 1902 izvršeno ter mora pogo-zditev obsežati najmanj 0.56 ha = 1 oral. 2. Vrsto lesa in sadik izbere si lahko posestnik po svoji volji, samo morajo biti sadike za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljava med sadikami več kot 1.50 m obsegati.

Posestniki, kateri hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. i. pri kranjsko-primorskem

gozdarskem društvu v Ljubljani vložiti, ter v istih navesti politični okraj, davčno občino, številke parcel in približne plo-skovne mere pogozdenega zemljišča. Po-gozdovanje prosilcev pregledovalo in pre-sodilo se bo v jeseni 1903.

Cepljene oskurže, prijeten sad, ki čedalje bolj izmira, (Sorbus domestica, Güsse Eber-esche) se dobi po K 1.20 kos pri Rud. Klettenhofer, nadgozdar, Neu Serovitz Moravsko.

Novo strelivo — Dynamon je rumen prah po 1 gl. deset patron. Ima strašno strelivno moč kakor dynamit, a mora se imeti kapice (Sprengkapseln) od št. 7 nadalje. Posebno v trdem belem kamnu n. pr. na Krasu pokaže Dynamon svojo razdrobilno moč. Kjer se sadi v novih vinogradih Rupestris monticola, treba je le še enkrat toliko zemljo zrahljati kolikor so kolči dolge, 20 cm. zemlje in spodaj z Dynamonom m zrahljana tla zadostujejo v kamenitih tleh. To strelivo se dobi edino pri An-gelini & Bernardion v Trstu, Via S. Nicolo, 9 in ni treba nikakega poli-cijskega ali občinskega dovoljenja. Za strelne kapice se umé, da mora biti do-vojenje od občinskega urada in c. kr. o. glavarstva (policijski oddelek). Prazna patrona t. j. na suhem kamnu jako silno počni in se odmeva po dolinah. Kjer se dela podzidovje in se rabi celo kamenje, bolje je se-vé rabiti navadni smodnik.

Trtorejcem na Krasu. — Teran-teran-teran! Kako je bilo to vino nekdanj imenitno! Sedaj pa ima kmetič svoj ter-an v kleti do sv. Jakoba in takrat mu šne zavre. Zakaj tako? Ker nima kupa! Po Krasu se išče za zimsko pijačo le belo vino. Vse knjige priporočajo, da se razplojuje le bele trte, oziroma, da se dela belo vino tudi iz modrega burgun-deca, modre frankinje itd. Bog je nam-reč le 2—3 vrste grozdje vstvaril za črno vino. Francozi delajo iz modrega burgundeca najbolji beli šampanjec! — Črnina nima kupčije ker a) umaže ust-nice in perilo, b) preveč kuhano ima preveč tanina, jabolčne kiseline, c) ima neki veliko železa, dela veliko krvi, d) dobi se z juga veliko črnine po nizki ceni, e) je teran slabo napravljen po starem kopitu, ker po premešavanji pri odprtem vrenju niso vse tropine mokre in se zaradi oetna gliva (Mycoderma aceti), da se tako vino pri vročini skisa ali ni sod poln in dobi vino po vrhu kan (Mycoderma vini). Tudi se mora črnina orebkati t. j. pečlje proč vreči in same mekine kuhati nekoliko časa pod moštom. O ubogi kmet, ki narediš iz sladkega grozdja trpko pijačo! Staroko-pitnost! Znan mi je slučaj, da je neka kmetica prodajala v Trstu lepo grozdje; maivazijo po 20 krajcerjev, vino nare-jeno potem pa so oddali po 18, dočim bi se moralo tako vino prodati po 30.

Nove orglje v Medani. — Dne 5. t. m. smo bili povabljeni: Preč. gg. Kokošar, župnik, Čargo, vikarji, in pod-pisanec k preskušnji novih orgelj v Me-dano, katere je izdelala slavnoznana tvrdka bratov Zupan v Kamnigoricu na Gorenjskem. Dispozicija orgelj je ta: Prvi manual ima 54 tipk, in sicer ima: Prin-cipal 8', Bordun 16', Fernflöte 8', Gamba 8', Octava 4', Mikstura 3 1/2', drugi manual ima tudi 54 tipk in sicer je: Geigenprin-cipal 8', Salicional 8', Unda maris 8', Fugara 4'. Pedal: Contrabas 16', Violon-bas 8'. Tipni obseg v pedalu šteje 27 glasov. Postranske premembe: Man. Cop-pel, Suboctav Coppel k II. manualu. Kolektivniki: Forte, mezoforte, piano. V okusno izdelani omari leži meh franco-skega sistema z dvema zajemalnikoma. Sapnica je na stožke po najnovjšem načinu slavnega Walckerja izdelana. Mehanika je iz cevni valčkov. Potezni tri-kotniki so medeninski in tečejo jako gladko in tiho. Horizontalni regulator pri mehu daje obilno mirne sape in deluje brez stresanja, ker je provzročevanje sunkov po Schödlerjevi sestavi odstra-njeno. Posamezni spremenilni so jako za-detno intonirani; tih spremenilni so izvan-redno ljubki mili, a vsi skupaj dajo mo-gočen, veličasten glas. Spretnemu org-ljavcu, kakoršnega ima Medana, je mo-goče rabiti te orglje kot jako popolen instrument. Kljubu tolikej obsežnosti org-elj, njih preciznosti in izbornoosti piščal-nega blaga pa je cena 83. delu prav nizka.

Slavnemu mojstru, g. Zupanu, stro-kovnjaku v orgljarstvu, kakoršnega ne dobimo od Trsta do Dunaja, moram očitno priznati zasluženo pohvalo ter izrekam željo, naj bi tem krasnim org-ljam v Medani sledilo na Primorskem

v kratkem še mnogo Zupanovih del. Za božjo čast gorečemu preč. g. Kurinčiču in darežljivim medanskim duhovnjanom pa čestitam na prekrasnih orgljah.

Danilo Fajgelj.

Kakor doznajemo, so bile orglje v nedeljo 9. t. m. slovesno blagoslovjene.

Iz Idrijske doline. (Izv. dop.) — Te dni slišim, merijo inženirji cesto po Bači, da bi železniško podjetje ložej spravljalo stroje in sploh materijal v baško dolino. Vendar enkrat tudi do tega smo prišli, saj se je ta cesta vlekla kakor morská kača skoz več desetletij. Dela ne bo manjkalo, kdor ho hotel delati. Bog daj srečo!

Stoletna pratika dvajsetega sto-letja 1901—2000, stane v „Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)“ v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnji 2 K. Po pošti 20 h več.

Listnica. — Molitev za pa-peža. Nekateri dušni pastirji so nas na-prosili, naj jim naznanimo, katera molit-tev za papeža je predpisana ob nedeljah in praznikih pred „Tantum ergo“? Od-govarjamo, da je predpisana ona molitev, ki se nahaja za litanijami vseh svetni-kov: Vsemogočni večni Bog, usmili se svojega služabnika itd. Moli se lahko v slovenskem jeziku.

Socijalne drobtinice.

O zasebni lasti. — 25. Menjavna pogodba je neveljavna, ako se tiče nemožnih ali nedovo-ljenih stvari oziroma dejanj.

To treba povdarjati zlasti v naših časih. Menjavna pogodba obsega prodajanje in kupovanje in dandanes se zasebna last večinoma pridobiva le s pro-dajanjem in kupovanjem. V naših časih se prideluje in izdeluje vse na veliko in prodaja zopet na veliko. Malih obrtnikov, ki bi izdelovali in pridelovali blago le zase ali pa le toliko, da bi s tem sebe preživljali, je le piclo število. Dandanes imajo tvornice, ki preskrbujejo cele de-žele in države s potrebnim blagom. Vse torej sloni na prodajanju in kupovanju. Umevno je da določujejo cene ti, ki na veliko proizvajajo in ti, ki imajo v ro-kah menjavno sredstvo, denar. Od njih je vse odvisno.

Največje važnosti pa so menjavne pogodbe radi tega, ker je njih prednost tudi človeško delo. Ljudje prodajajo svoje delo drugim, ker bi drugače živeti ne mogli. Le malo jih je dandanes, ki bi samostojno delali zase in za svojo dru-žino. Večina dela je v rokah velikih podjetnikov, veleposestnikov in kapita-listov.

Ze iz tega je razvidno, kako velike važnosti so dandanes menjavne pogodbe in kako široka so pri tem vrata za razna sleparstva in oderuštva. Radi tega bi mora-vala dandanes državna oblast skrbno čuvati nad menjavnimi pogodbami ter vse zlorabe vestno zabranjevati in od-stranjevati.

Pred vsem bi bilo treba zopet oži-viti zlato pravilo, da ne velja nobena pogodba, ki zahteva nemožne ali nedo-vojljene stvari ali dejanja t. j. ki zahteva kaj takega, kar je proti dolžnostim, ka-tere imamo do Boga, do samih sebe in do bližnjega.

Pogodba, ki ovira človeka v izvrševanju verskih dolžno-sti, zlasti ob nedeljah in praznikih, je nenaravna in torej neveljavna.

Pogodba, ki nalaga delavcu toliko dela in takega dela, da si ne more ohraniti zdravja, telesnega in dušnega, je nenaravna in torej nedovoljena ter neveljavna.

Pogodba, ki ne daje delavcu tako ugodnost, da bi izvrševal dolžnosti, ka-tere ima do svoje družine, je nenaravna in torej nedovoljena ter neveljavna. De-lavec se sicer v sili zmeni za vsako ceno, toda državnih oblasti naloga je, da čuvajo nad takimi pogodbami in zabra-njujejo vsakoršno zlorabo.

Pogodba, ki sili otroke in ženske k delom, ki so njihovi starosti in njihove-mu spolu škodljiva, je protinaravna in torej nedovoljena ter neveljavna.

Da se radi prostega tekmovanja raznih podjetnikov milijoni in milijoni ubogih delavcev s krivičnimi menjavnimi pogodbami odirajo in izsesavajo, je protinaravno in torej nedovoljeno ter neveljavno itd. itd. itd.

Tega zelo važnega vprašanja se bomo dotaknili, še enkrat kasneje, ko bomo dokazovali, da je dandanes, ko

nimamo več stvari, ki bi ne imele lastnika, delo prvi vir zasebne lasti. Kupovanje in prodajanje bi se moralo ravnati po delu in ne narobe, kakor vidimo dandanes. Delo je prvi vir zasebne lasti, kupovanje in prodajanje je še-le drugi.

Za kratek čas.

Zasolli mu jo je. — Gospod z nekoliko „naprednim“ trebuškom se je hotel norčevati z nekim duhovnikom in ga vpraša: „Vi duhovniki vse veste, torej mi lahko poveste, zakaj so moje mustače že sive, lasje na glavi pa še črni?“ Duhovnik mu hitro odgovori: „Ker ste z usti več delali, kakor z glavo!“

Dobili so. — Trije dijaki so zagledali od daleč prinajati nekega žida. Eden za drugim gredo mimo njega. Prvi ga pozdravi: „Dobro jutro oče Abraham.“ Drugi: „dobro jutro, oče Izak!“ Tretji: „dobro jutro, oče Jakob!“ Žid postoji in pravi: „Oprostite, jaz nisem ne Abraham, ne Izak, ne Jakob, temuč jaz sem Savel, sin Kisa, ki je šel iskat oslov svojega očeta, in glejte zdaj sem jih našel.“

Narodni pregovori in izreki (nabral: J. Volkov).
Oči so vrata ljubezni.
Misli se mu križajo ko blisk sv. Elije.
Sedem zveri v srcu hrani.
Jabolko še ni zrelo za njegova usta.
Osesilo se mu je oko na pisano krilo.
Pri tistem oltarju, kjer služi, od njega se nadaja odpustka.

Zahvala.

Za izraze sočutja povodom boleznin smrti ljubljene soproga, oziroma očeta

Hilarija Plahuta,

izrekava podpisana najtoplejšo zahvalo prečastiti duhovščini, sorodnikom, znanecem, prijateljem in sosedom in vsem, ki so se udeležili pogreba.

V Gorici, dne 23. februarja 1902.
Katarina Plahuta, Anton Plahuta,
uđova. sin.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Jakob Šuligoj

urar v Gorici,
Gosposka ulica hiš. št. 25,
priporoča svojo

prvo slov. urarsko delavnico in popravljavnico ter zalogo ur vseh vrst in kakovostij, na dalje raznovrstne šivalne stroje najnovejših sistemov in najboljše kakovosti, vse po zmernih cenah. — Vsako popravilo je jamči edno leto, šivalne stroje za pet let.

Vabilo na redni občni zbor

„Centralne posojilnice“ v Gorici
registrirane zadruge z omejeno zavezo
v četrtek 6. marca 1902 ob 11. zjutraj
v posojilniški prostorih
ulica Vetturini št. 9.

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva,
2. Poročilo nadzorstva,
3. Odobritev letnega računa.
4. Poročilo o poslovanju k „Centralni posojilnici“ spadajočih posojilnic.
5. Volitev nadzorstva.
6. Morebitni predlogi.

Načelstvo.

Dostavek. — § 33. Zadrudniki, ki se ne udeležijo osebno občnega zbora, zamorejo biti zastopani po drugih zadrudnikih na podlagi zakonito napravljenih pismenih pooblastil. A vsak zadrudnik sme le jednega družnega zadrudnika zastopati na občnem zboru.

Pooblastila se lahko pošljejo načelstvu. V zmislu § 34. ima vsak ud po en glas, udje z glavnimi deleži poleg tega glasa še po 10 glasov od deleža do 100 glasov. Pri občnem zboru sme vsak zadrudnik staviti predlog, kateri niso na dnevnem redu, vendar se o njih sme sklepati še le pri prihodnjem občnem zboru (§ 36.).

Cotič Peter

čevljar

v Gosposki ulici hiš. št. 14

(tik zaloge pohištva g. Breščaka)
sprejema naročila vsakovrstnih čevljev bodisi finega ali navadnega izdelka po ugodnih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

odlikovan z častno diplomo najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. in v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v tuestu in na deželi najuljudneje.

Razglas!

Živinski semnji v Cerknem v tekočem letu so na sledeče dneve:

1. Sredpostni pondeljek 3. marca;
2. V sredo 23. aprila;
3. V pondeljek 15. septembra in
4. V torek 4. novembra.

Županstvo v Cerknem,
dne 21. svečana 1902.

A. Kosmač,
župan.

Št. 212
Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil IV. četrtleta t. j. mesecev oktobra, novembra in decembra 1900.

začne v ponedeljek 10. marca 1902. ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice in ž njo združene hranilnice.
V Gorici, 4. februarja 1902.

Oglas.

Na prodaj je
BOŽJI GROB

za veliki teden, lesen s platnom preplečen in poslikan, visok 6 m, širok 3 m. in globok kaka 2 1/2 m. Rabljen le malo. Kupni pogoji se izvedo pri stolnem župniku v Gorici.

Najboljša krma za živino
je

KOKOVA ZMES

katera se sedaj rabi kot hrana za živino in zlasti za isto, ki daje mleko, potrjeno od

prof. dr. Pott-a

v Monakovem (Bavarsko).

Dobiva se na prodaj edino pri trgovcu

Josipu Komelu,

ulica proti Soškemu mostu št. 67 (prej K. Sirk) in podružnici v Stolni ulici št. 4.

Uzorec z navodili se razpošilja brezplačno.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

NOVA
TVRDKA
J. ZORNIK

Gorici, Gospodska ulica 7 (tik „Kroj. zadr.“)
Prva in edina slovenska trgovina za modno in vsakovrstno drugo blago; — ima najlepšo zalogo okraskov za damske obleke, zlatih in srebrnatih dodatnih čevljev, nogavic, rokavic svilnenih in volnenih šalov, modrecev, kravati itd. itd. vse potrebščine za šivilje

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lénosť (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitev in pošiljatev pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana žica sa vinograde po jako znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!